partlased maakonna veekogusid; neist paistavad kõige rohkem silma merivart (*Nyroca marila* (L.)), sõtkas (*Bucephala clangula* (L.)) ja aul (*Clangula hyemalis* (L.)), nendega ühes rändavad ka kosklad (*Mergus* L.). Läbilennul näeme suuri hanede (*Anser* Briss.) ning luikede (*Cygnus* Bechst.) parvi põhja või lõuna sihis liikumas; mõnikord asuvad nad isegi meie veekogudesse puhkamiseks. Laululindudest elutseb pea iga järve roostikus kõrkja-roolind, aga Virtsjärve roostikus leidub isegi rästas-roolind (*Acrocephalus arundinaceus* (L.)). Sügisel puhkavad öösiti järvede roostikus kuldnokkade hiigelparved ning suured pääsukeste salgad.

Jõgede järskudesse kaldaisse ehitavad kolooniatena pesitavad kaldapääsukesed (*Riparia riparia* (L.)) oma pesad; mööda liivaseid jõekaldaid elutsevad üksikud jõetildrid. Mõne kinnikülmumata suurema veskitammi juures elutseb talvel põhja poolt tulnud vesipapp (*Cinclus cinclus* (L.)). Juhuliselt silmame mõne selgema veega jõe kaldal haruldast jäälindu (*Alcedo ispida* L.).

Kõige rikkalikuma linnustiku leiame maakonna metsist, esimeses järjekorras leht- ning segametsist, teises — okasmetsist; väga elav on lindude elu ka vähemais metsatukes ning metsaveeril.

Lehtmetsad on iseäranis rikkad laululindudest, kelledest mitmed oma kõlarikka lauluga tähelepanu äratavad, nagu mustpea-põõsalind (*Sylvia atricapilla* (L.)), käosulane (*Hippolais icterina* (Vieill.)) ja salulehelinnuke (*Phylloscopus trochilus* (L.)); madalakasvulises tihedamas metsas võime isegi ööbiku laulu kuulda. Tihaseist elutsevad neis metsis rasva-, saba- (*Aegithalos caudatus* L.) ja sootihane; puuõõntes pesitavad puukoristaja (*Sitta europaea homeyeri* Hart.) ja must kärbsenäpp (*Muscicapa hypoleuca* (Pall.)), kuna puude ladvast peoleo (*Oriolus oriolus* (L.)) vile kostab. Rästaist pesitavad siin hall rästas, laulurästas (*Turdus philomelus* Brehm) ja vainurästas (*Turdus musicus* L.). Punasaba-lepalind (*Erithacus phoenicurus* (L.)) lendleb puust puusse. Rähnidest on lehtmetsade elanikud väike kirjurähn (*Dryobates minor* (L.)), valgeselg-kirjurähn (*Dryobates leucotos* (Bechst.)) ning roheline rähn (*Picus viridis* L.) ning nende seltsiline väänkael (*Jynx torquilla* L.). Röövlindudest pesitab kodukakk puuõõntes, aga herilaseviu (*Pernis apivorus* (L.)) ja hiireviu puude otsas. Lehtmetsis kuuleme käo (*Cuculus canorus* L.) kukkumist ning silmame puuõõntes pesitavat melekat (*Columba oenas* L.). Siblijaist elutseb peaasjalikult teder (*Lyrurus tetrix* (L.)) lehtmetsis; jooksulisist pesitab niiskemail kohtadel kurvits (*Scolopax rusticola* L.).

Okasmetsile on omased neis pesitavad pasknäär (*Garrulus glandarius* (L.)) ja harakas (*Pica pica* (L.)), mõnda suuremasse metsa ehitab pesa kaunis haruldane kaaren ehk ronk (*Corvus corax* (L.)) ja kasvatab pojad üles mänsak (*Nucifraga caryocatactes* L.) (Päidla, Saluala). Tihaseist elutsevad siin tutt-tihane (*Parus cristatus* L.), must tihane (*Parus ater* L.) ja põhjatihane (*Parus atricapillus borealis* Selys.). Nende kaaslased on kuldpea-põialpoiss (*Regulus regulus* (L.)) ja porr (*Certhia familiaris* L.). Tihti kuuleme ning silmame mets-